

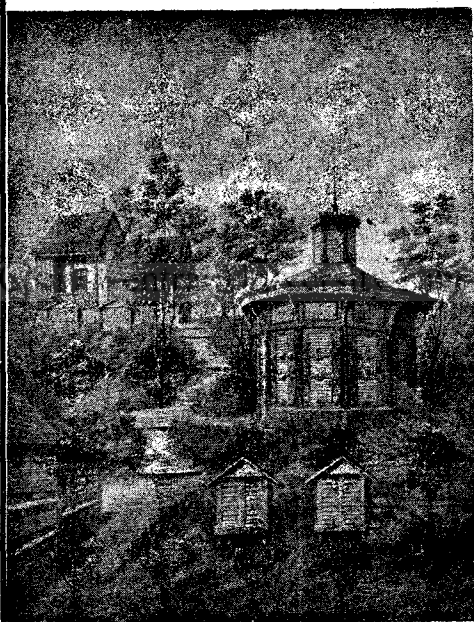
MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET SZAKLAPJA

XXIX. évf.
9. szám ::

== FELELŐS SZERKESZTŐ: ==
DR. VÁNYOLÓS MIKLÓS

Kolozsvár
1914. Szept.

Az egyesület méhtelege.

✂ MEGJELENIK MINDEN HÓ ELEJÉN ✂

Előfizetési ár: egy évre 4 K, félévre 2 K. Az erdély-
részi méhész-egyesület tagjai a tagsági díjért kap-
ják. Tagsági díj rendes tagok részéről évi 4 K. A lap
szellemi részét érdeklő közlemények a szerkesztő
névre: Kolozsvár, Deák Ferenc-u. 2. küldendők.

Hirdetés díja: Egyszeri hirdetésnél egész oldal (187 négyszögcentiméter) 20 K, fél-
oldal 10 K, negyedoldal 5 K. Egyesületi tagoknak és féléves hirdetőknél 10%-kal,
egész éves hirdetőknél 15%-kal olcsóbb. A hirdetési díjak előre beküldendők az
egyesület pénztárába. Apróhirdetés szavankint 5 fillér. --: Reklamációk, hirdetésekre
vonatkozó megkeresések dr. Balázs Ferenc főtitkárhoz, Kolozsvár, Mészáros-utca 3.
sz., a pénzküldemények Zsögön Rácz Mihály egyll. pénztárnokhoz: Kolozsvár, Bocskay-
tér intézendők. --: Cikkeink átvétele csak a forrás („Méhészeti Közlöny") tüzetes
megjelölésével van megengedve. --: A kéziratokat nem adja vissza a szerkesztőség.

Lapunk szenzációs kedvezményei!!

Nem kimélve a rendkívül nagy anyagi áldozatot, sikerült szerződéses viszonyt létesítenünk a 20 év óta fennálló, népszerű és az egész országban elterjedt „Háztartás” Magyar asszonyok Lapja kiadóhivatalával, melynek értelmében lapunk minden olvasója a „Háztartás”-t évi 12 korona előfizetési ár helyett 10 koronaért, félévi 6 korona előfizetési ár helyett 5 koronaért, negyedévi 3 korona előfizetési ár helyett 2 kor. 50 fillérért kapja. — Külön kedvezményét mindazon olvasóink, akik legalább félévre fizetnek elő a „Háztartás”-ra, minden ráfizetés nélkül, ingyen és bérmentve megkapják a „Háztartás” Könyvtára” most megjelent husz kötetét. A „Háztartás” mindent felölel, ami az asszonyt érdekeli Divat, Kézimunka, Hasznos tudnivalók, Gyermekszoba, Kertészet, Egészség, Szépség, Falusi major stb. stb. rovatai megfigyelésre méltó ezernyi tanácsokkal szolgálnak, Konyha rovata pedig rendkívül sok kipróbált ételreceptet tartalmaz. A Kürthy Emilné szerkesztésében kiváló gonddal szerkesztett dustartalmu-illusztrált folyóirat havonta háromszor jelenik meg. Ingyenes mutatványszámot kívánatra készséggel küld a „Háztartás” kiadóhivatala, Budapest, II., Margit körút 5/B. Az előfizetések lapunk kiadóhivatalába: Kolozsvár, Mészáros-u. 3. küldendők.

„Budapesti Miniatur Fényképészeti Vállalat” kolozsvári fiókjával a „Méhészeti Közlöny” kiadóhivatala a következő egyezséget kötötte:

Minden egyesületi tag igényt tarthat bármily beküldött kis fénykép után is egy életnagyságu fényképnagyításra, csupán a diszes papirkeretért (gravírozott passe-partout) és a retouchálásért kell 6 koronát fizetni. Ebből az összegből 1 K 50 fillér postabélyegekből a nagyítani kívánt képpel együtt az egyesület főtitkárához (Dr. Balázs Ferenc Mészáros-utca 3. sz. Kolozsvár) küldendő. A kész nagyítás 4 K 50 fillér utánvétellel fog a nevezett cégtől megküldetni. A kép nagysága 55/68 cm és a beérkezéstől számított 21 nap alatt elkészül.

Mézpergetőim több kiállításon ki lettek tüntetve, bámulatos olcsóságuk mellett a legjobbak, legerősebbek és a legtartósabbak, a miről kezességet vállalok. Mézszűrő, méztartó bádogokat, mindennemű méhészeti eszközöket raktáron tartok s a legjutányosabb áron készítek, ugyszintén legjobb fajta gyümölcszedőket is. -- Pontos kiszolgálás!

SAJLER GÉZA bádogos, Kolozsvár, Erzsébet-út.

Hogy fizet legjobban a méhészet?

Ugy, ha kaptár és eszközszükségleteinket, ugyszintén a többi méhészeti kellekeket a szigoruan szolid, jóhírnevű és már 29 év óta fennálló

Kühne Ferenc utóda

első magyar kereskedelmi méhtelepénél
Budapest, I., Attila-u. 99, szerezzük be.

Gazdagon illusztrált és sok újdonságot tartalmazó, az 1914. évre szóló főárjegyzéke méhészeti utmutatóval együtt szivesen ingyen és bérmentve küldetik. ■ ■

Hutter Gerő utóda

első hazai gőz és villanyerőre berendezett műlépgyára
Kolozsvár. Jókai-utca 7. szám alatt.

Ajánlja a többszörösen arany-, ezüst-, bonzérémmel és diszoklevéllel kitüntetett és valódi tiszta méhviaszból készült, legkitünőbb minőségű, soha meg nem nyuló műlépeit bármily nagymennyiségben és adott méret szerinti nagyságban. Különként: Sárga viaszból 5 kor. Fehér viaszból 6 kor. 50 fill. Készpénzért vásárol, vagy kész műléppel becserél tiszta valódi méhviaszt.

Tisztelettel: **Hutter Gerő**
utóda műlépgyáros. ■

Alondoni 1910. évi nemzetközi kiállításon aranyérem.

A bpesti 1910. évi 55. méhészet-vándorgyűlés kiállításán bronzérem.

A kolozsvári 1910. évi gazdasági kiállításon diszoklevél, a kolozsvári 1912. évi országos méhészeti kiállításon aranyérem, a kolozsvári 1910. évi gazdasági termény kiállításon aranyérem.

Reményik L. és Fiai utódai

Deák András és Társa vas-nagykereskedés Kolozsvár

Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület ajánlatára a méhészethez legszükségesebb eszközöket, az alant felsorolt áron tartunk raktáron:

1 drb. keretfogó csiszolt	2.20
1 „ horonytisztító	—70
1 „ méhészkes	2.—
1 „ sejt fedelező kés	1.35
1 „ fenék tisztító	1.50
1 „ permetező	1.—
1 „ anyazárka	—55
1 „ herefogó	2.75
1 „ füstölőkészülék	3.95
1 „ méhész-sapka	1.90
1 pár méhész-keztyű	3.40
1 klg. mülép valódi sárgaviaszból	5.—
Fehér viaszból	6.50
1 5 klgmos postacsomag keret- léc felszabdalva	3.80
1 m ² . Hannemann rács	6 50

Sürgőnycim:
Reményik utódai.
Telefonszám 84.

Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület elnökségénél az alábbi méhészeti eszközök, felszerelések, továbbá mülép és könyvek rendelhetők meg: Háromsoros orsz. méretű kaptár ára tagoknak 10 korona. Négyesoros orsz. méretű kaptár ára tagoknak 13 korona. Nem egyesületi tagoknak 2 koronáért drágább. Mülép sárgaviaszból bármely méretű 1 klg, 5 korona. Mülép fehérviaszból bármely méretű 1 klg. 6.50 korona. Felszabdalt keretléc 5 kilogramos postacsomagban 3 korona 60 fillér. „Erdély Méhészeti nének története című könyv ára 1 korona 20 fillér. „A méz ápológiája című könyv ára 1 korona 20 fillér. Pergetett méz 5 kilós bödönben 9 korona. — Készít az egyesület ezeken kívül bármilyen rendszerű és nagyságú kaptárt, előzetes megrendelésre megegyezés szerinti árban. A megrendelések dr. Balázs Ferenc főtitkárhoz Kolozsvár, Mészáros-utca 3. szám alá küldendők. — —

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET SZAKKÖZLÖNYE.

== FELELŐS SZERKESZTŐ DR. VÁNYOLÓS MIKLÓS. ==

KOLOZSVÁR, 1914. SZEPT. ÉS OKT. HÓ. XXIX. ÉVFOLYAM. 9. ÉS 10. SZ.

Tisztelt olvasó közönség!

Tekintettel a háboru következtében beállott rendkívüli körülményekre, mely ifju, tetterős munkatársainkat hadba szólította, nem voltunk képesek lapunkat a rendes időben megjelentetni. Különben is a zivataros idők nemcsak a hadbavonultak idegeit teszik ki hatalmas próbára, de az itthonmaradottakat is izgatottá tették, ugyanarra, hogy ma mindenkit a háboru és ezzel kapcsolatos hírek tartanak lekötve. Különben is régi szép mondás: »Mikor a kardok csörögnek, a muzsák hallgatnak.«

Mindegy, csak Isten segítse igazságos fegyvereinket dicsőséges győzelemre.

Értesítés!

A pozsonyi méhészeti kiállítás rendező bizottságától az alábbi értesítést kaptuk:

»A pozsonyi méhészeti kiállításon résztvett tisztelt méhészársainkkal mihez tartás végett tudatnunk kell, hogy a méhészet terén való haladásunk, állandó előretörések, vésünk és tagadhatatlan sikerünk ország-világra szóló tanubizonyosságunkat: kiállításunkat a beállt háborus állapot miatt hirtelen be kellett zárnunk. Julius 29-én fogtunk a leszereléshez; a pozsonyi méhészeti egyesület fáradhatatlanul és önzetlenül munkálkodó néhány tagjának közreműködése mellett reméltük a szorgalommal egybegyűjtött anyagot jó állapotban ismét a kiállítókhöz visszajuttatni. Azonban csakhamar oly késleltető akadályokkal kellett küzdenünk, melyek a kiállítási határozományok figyelembevételével elkerülhetőek lettek volna; nevezetesen sok ki-

állító sem tárgyait, sem ládáit a szükséges címmel (név, lakhely és állomás jelzésével) el nem látta és ezen hiányt a könyvek és iratoknak áttanulmányozásával sem tudtuk helyrehozni. Ez az oka, hogy némely kiállító tárgyait pontosan nem állíthattuk össze.

Alig végeztük az egy teremben elhelyezett tárgyak csomagolását, az általános mozgósítás első hírével július 31-én tudunkra adatott, hogy a kiállítási helyiségekre augusztus 2-án, a bevonulók elhelyezésére okvetlen szükség lesz és a katonák a kiállított tárgyakra tekintettel nem lehetnek, mivel sokkal nagyobb és fontosabb érdekek forognak kockán. 24 óra állott csak rendelkezésünkre a nyolc terem és két folyosón elhelyezett rengeteg sok anyag csomagolására. Tetézte a bajt, hogy a kiállítást rendező bizottság tevékeny elnöke és több buzgó tagja bevonult. Költséget nem kímélve, lázas sietséggel éjjelnappali munkával tudtuk csak úgy, ahogy elérni, hogy a kiállítási tárgyak megmenthetők voltak.

Há dacára megfeszített gondoskodásunknak, egyes tárgyak elcseréltettek, csupán a hiányos jelzésnek és a közbejött zavaró okoknak kell tulajdonítani. Ami emberileg teljesíthető volt, megtettük. Nagyobb baj, hogy az áru szállítása szünetelvén, a kiállítási tárgyakat elraktározni kellett és az átszállításból előre nem látott költségek támadtak. Ez okból a romlandó kalácsféléket, mint a legtöbb kiállító kívánta, az árva háznak juttattuk. Az üvegezett mézet tartalmazó ládákat tiszta helyiségbe helyeztük, míg a feladásuk lehető lesz.

Felkérjük a közelben lakó méhésztársakat, hogy az élő méheket lehetőleg kocsin szállítsák haza, tekintettel arra, hogy itt a méheknek legelőjük nincs és a készletek hamar fogynak. Az 5 kg.-nál több mézet tartalmazó edényeket külön raktuk, hogy azokat bármikor kiadhasuk. Kerestünk bevőket és ha a tisztelt méhésztársak akarják, könnyen eladhatják az 5 kg.-nál több mézet tartalmazó edényekben beküldött mézet, csak tessék közvetlenül: Dlouhy Karl, Sobeslau; Znidersic Anton, Illirisch-

Feistritsch; Max Felchlin, Schwyzi a Magyar Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezetéhez (Budapest, IX., Mester-utca 15/17.) vagy végül a pozsonyi vásárcsarnok igazgatóságához fordulni és megegyezni.»

A közölt értesítés szerint kiállított tárgyaink becsomagoltattak és elraktározottak. Sajnos, a csomagolásnál egyesületünk kiküldöttei közül már senki sem lehetett ott, mert mind hazarendeltettek. Hogy tárgyaink milyen állapotban s mind megvannak-e, az a rendező bizottság gondosságától függ s hogy vajjon mikor kaphatjuk vissza, azt igazán ez idő szerint nem tudhatjuk, miért is a kiállítók szives türelmét ez alkalommal is kérjük.

Kik állítottak ki Pozsonyban az Erdélyrészi Méhész egyesület csoportjában.

Bölöni Antal, Hollanda Rafael, Szabó Dénes, Kiss János Felsőcsernáton, Mákra Ferenc Temesrékás, Pap József Feketetót, ifj. Andris Márton, ifj. Imre János Váralmás, Nagele Ignác Nagykároly, Dezsőfy János Sóhát, Kolena Ferenc Gyorok, Kozma Miklós Fiátfalva, Ambrus János Nagyiratos, Miklós József Kórod, Vlád Sándor Mág, Kolcsár Péter Nádasszentmihály, Schuller Frigyes Budatelke, Visky Ferenc Romoly, Kovács Márton Torda, Szöcs János Körtvélyfája, Kálmán János Egeres, Cseh Gáspár Gelence, Erdélyrészi Méhész-Egyesület, dr. Balázs Ferenc, Szilágyi Márton, Kádár Elemér, Zsögön Rácz Mihály, özv. Kremnitzkyné Fröhlich Ilona, Donáth Aladár, Stief Ottó, ifj. Bodor László, Ványolós Sándor.

Őszi teendők.

A méhek betelelése és etetése.

Szeptemberben vagyunk.

A munka dalától máskor oly hangos méhes és környéke elcsendesül, — mintha kihalt volna minden — pihennek a méhek...

Csak a melegebb napokon s akkor is gyéren röpöködnek. Későn indulnak s korán elpihennek. Az építkezést beszüntetik, a fiasítás csökken, a réseket propoliszszal gondosan betömik, az itt-ott pecsétetlenül álló mézet összehordják, részben lepecsételik és fészekké tömörülnek.

A gondos méhész azonban már a téli nyugalom kezdete előtt igyekszik a betelelés munkáját elvégezni; mivel a méhlegelő kiapadása után való bolygatással a rablás veszedelmének, hideg időben pedig a megfűlés következményeinek teheti ki méhejt.

Nézzük tehát: mikor és mimódon történjék a betelelés?

A betelelés idejét a vidék flórája és éghajlati viszonyai határozzák meg. Hegyvidéken rendszeren szeptember végén, az Alföldön, délvidékeken október havában végzik, legalább $+14$ C. fok hőmérsékletnél.

Hogy pedig mimódon történjék a betelelés, az a kaptár milyenségétől függ.

Mivel azonban nálunk legelterjedtebbek az országos kaptárak, ezek beteleléséről fogok szólni.

A betelelés munkáját a mézkamra kiürítésével kezdjük meg.

A mézkamra és fészek közé helyezett Hannemann-féle rácsot, fedődeszkát, oldalokat, cserztékeket a viasztól és propolisztól kaparóval gondosan megtisztítjuk, a rácsot pedig pontosan ráillő fedődeszkával elzárjuk. Némelyek a rácsot ki is szokták venni, de ez fölösleges munka.

Az így jól elzárt fészek fölé 10—14 ujságlaphból álló takarót, vagy e célra készített párnát helyezünk.

Ilyenkor a legtöbb család népe már a fészekbe húzódott vissza, de ha a kiszedett kereteken méheket találunk, úgy járunk el, hogy a fészek küszöbdeszkáját eltávolítjuk s a nyíláshoz méhseprő-garatot, ennek hiányában kemény papirlapot illesztünk és a keretéről ide rázogatva és seperve, kaptárba tereljük a méheket. Sepréshez nedves tollszárat használjunk. Nyomban a mézes

kereteket üres kaptárba, vagy lépszekrénybe, az üreseket pedig a propolisztól megtisztogatva, szellős helyre rakjuk.

Gyakran megtörténhetik azonban, hogy az anya a rácson átmegy (kivált a karcsubb anya!) és a mézkamrában fiasítást találunk. Ilyen esetben, — még a mézkamra lezárása előtt — első teendők az, hogy a fiasításos kereteket a fészekbe rakjuk; oda, ahol a többi fiasítást találjuk, nehogy meghüljenek.

Az is előfordul, hogyha a mézkamra kiürítésével sokkal késünk, mézet keveset, vagy nem is találunk ott, mert a méhek lehordják a fészekbe.

A mézkamrák lezárása után, ha a család gyöngének, vagy gyanusnak mutatkoznék, a költőtér kereteit is kiszedjük és megvizsgáljuk!

Hogy a betelelésnél főlöszleges munkát ne végezzünk, már a nyár folyamán úgy rendezzük el a családokat, hogy úgyszólván önmagukat teeljék be s ne kelljen bolygatni.

Első és legfontosabb kérdés az, hogy van-e a családnak anyja és ha van, megfelelő-e az?

Megfelelőnek mondjuk az anyát akkor, ha ép, fiatal (1—2 éves) és fiasítása nem hanyatló, bőséges és zárt sorú.

Az anya minőségére már a külső jelekből is lehet következtetni, mert amely család szeptemberben népes, elegendő fiatal méhe, fiasítása, bőséges méze és a gyakorlott méhészek által annyira ismert rendes állapotokat eláruló zugása van, ott az anya is rendben van. Különben az anyacsere a méhész nyári munkája! (Az anyáról törzskönyvet vezessünk!) Ha pedig a külső jelek nem volnának biztatók, vagy aggodalmaink volnának, az anyát, illetve a fiasítást is megtekinthetjük. Ha azt látjuk, hogy a fiasítás a vázolt kívánalmaknak megfelel, akkor az anyát kutatni főlöszleges.

Mivel azonban a hidegebb vidékeken már alig találunk fiasítást szeptemberben, kétes esetekben az anyát megkeressük: ha azt látjuk, hogy szőrözete, szárnyakopott, esetleg béna, valamelyik lába hiányzik; ha némi fiasítása van, az is hézagos, akkor megsemmisítjük és

hogy a család árvaságot érezzen, csak a következő napon anyásítjuk a tartalékba helyezett anyák egyikével. Ez pedig úgy történik, hogy néhány méhével anyakalitikába helyezvén, a fészekbe tesszük és egy nap mulva kiengedjük az anyát.

Szabadon is beadhatjuk az anyát, de csak a kereten lévő népével együtt. Ezen eljárás biztosabb lesz akkor, ha megelőzőleg az árva népet etetjük.

Láttuk, hogy szintén biztos anyásítási mód az is, ha az anyát egyedül tesszük kalitikába és a méhektől távol, legalább fél óráig éheztetvén, szabadon adjuk be, a hátulsó lépre. Így nyugodtabban viselkedik, nyomban táplálékot kér s a méhek is barátságosabban fogadják.

Második kérdés az, hogy van-e a családnak elegendő, legalább 8—10 kg. méze, vagyis ugyanannyi darab fedett keretes lépe?

Ha nincs, akkor a mézkamrákból elszedett s lehetőleg munkáslépű keretekkel pótoljuk, melyeket a felső soron helyezünk el; alul a homlokhoz üres, utána himporos, majd félig mézes keretek után: zárt sorban jön a fiasítás, mely mögé lehetőleg barna és félig mézes kereteket rakunk az ablakig. Csak részben kiépített keretnek a fészekben helye nincs! Ha módunkban van, a fiasításmentes és egészen világos kereteket is vegyük ki és pótoljuk részben mézes és himporos barna lépekkel, mert ezek rosszabb hővezetők és a fészket melegebben tartják. Az ablakhoz pláne csak vén lépeket tegyünk, mert itt csapódik le a legtöbb pára és ha tönkremennek, sem olyan nagy a kárunk.

Az erős családokat 18—20, a közepeseket 14—16 kereten teleljük be. A 10—12 kereten ülőket egyesítsük.

Harmadik szempont a család népessége.

Az olyan kései rajokat és gyöngé törzseket, amelyek csak 2—3 léputcát töltenk meg, betelelni nem szabad, mert sorsuk rendszeren pusztulás.

Az ilyenekből tehát hármat, négyet is egyesítsünk.

Az eljárás az, hogy az egyesítés előtti napon átvizs-

gáljuk őket s ahol a legszebb anyát (legtöbb és legzártabb soru fiasítást) találjuk, azt meghagyjuk a családnál, a többit maroknyi néppel, egy mézes kereten, anyanevelőbe, vagy valami üres ládikába elzárjuk, mert még szükségünk lehet rá! Következő napon, estefelé, az árva családokat némi higitott mézzel etetvén, a meghagyott anyás családdal úgy egyesítjük, hogy az ablak fölötti födődeszkát kissé fölemelvén, akkora éket helyezünk alá, hogy az árva nép méhei éppen átmelessenek. Most az ablak mögé annyi keretet rakunk (az egyesítendő méhekkel együtt), amennyi fér; a többi népet pedig ezen keretek alá seperjük és az ajtót feltesszük.

A résen lát a méhek szépen egyesülnek és másnap az ablakot is többrétű papírral, vagy párnával takarjuk le. További teendőnk a kijárót ráccsal látni el, hogy az egerek, cickányok behatolását megakadályozzuk.

Negyedik kérdés az, hogy megfelelő-e a kaptár?

Amely kaptár nem duplafalu, igen repedezett, rozoga, abban teleltetni kockázatos; mert a család nemcsak a meghülés, átfázás következményét: a vérhast kaphatja meg, hanem készletét is hamarabb felemésztvén, — tavasz előtt éhenhal!

Ajánlatos tehát az ilyen családot egy jobb kaptárba áttlakolni.

Igen lényeges kérdés az is, hogy milyen mézen teleljen a család?

Telelésre legmegfelelőbbek: az ugyanazon évben gyűjtött akác-, hárs- és vegyes virágméz. Kevésbé megfelelők: a repce, pohánka és túlevelűek méze, vagy éppen a mézharmatból gyűjtött méz.

A megelőző évi és jegecedett méz szintén kifogás alá esik, amennyiben csak részben lévén felhasználható, a jegecedett részeket ledobálják a méhek és szomjókórnak is lehet okozója.

Rossz esztendőben azonban nem igen válogathatunk a méz minőségében; sőt gyakran még méze sincs a családnak és kénytelenek vagyunk cukorfélék oldatával beletelelni a méheket, ami elég kockázatos!

Azonban az oldathoz a cukorfélék sulyrészét kitevő 40—50 százalék folyó-, vagy esőviznél többet igénybe venni nem tanácsos, mert könnyen megromlik az. Ha pedig kevesebbet veszünk, korán jegecedni fog. Ezt is csak félórai forralás, lehabozás és lehűtés után, nagyobb (fél literes) adagokban, ha az idő kedvező a fészek alá helyezett tálcából, különben mézkantrából etetjük fel estéknként!

Ha befőttes üvegbe öntjük a szirupot és száját gyolcsfélével jól lekötjük, a rácsra helyezve, jól behordják a méhek.

Feletetés előtt minden kilógramm oldathoz 1 gramm hangyasavat adunk.

Igyekezzék a méhész arra, hogy még szeptember első felében lássa el méheit, nehogy a később felhordott méz pecsétetlenül maradjon a méhek ártalmára! A betelelés után minden törekvésünk a méhek nyugalmának a megóvására irányuljon.

Donáth Aladár.

Méhész a műhelyben.

Kedves szaklapunk tisztelt szerkesztője, hivatalbeli szeretett kartársam fölhívására fenti cím alatt mint méhész, mint a szaklap hűséges olvasója, mint egyesületi tag; hűséges írójává szegődöm lapunknak és társaivá előttem irt és utánam író méhésztársaimnak, azzal a célzattal, hogy szerzett tapasztalataimmal méhész- és tagtársaimnak hasznát szolgálhassam.

Ha apró írásaim méhész társaim szívesen fogadják, azon leszek, hogy lehetőleg minden számban egy pár percre a műhelybe vezessem méhésztársaimat, hol egyet-mást elméletben együtt elkészítve, annak gyakorlati alkalmazásánál írásaim hézagpótlók legyenek.

Sokféle szakkönyvet, szaklapot olvastam és olvasok állandóan, hol neves és verbeli méhészek tartalomdús leírásokat adnak a méhek életét illető legapróbb részle-

tekig; azonban a műhelyben oly kevesen és oly keveset időznek, hogy azt lehet mondani, csak érintik az egyes kérdéseket. Így vannak szakkönyvek, melyek kiterjeszkednek a méhkas építésre, a kaptár, eszközök készítésére stb., de csak nagy vonásokban érintik; annak elkészítéséről, világos, érthető, részletes leírást sohasem adnak.

Ezt a nagy hézagot némileg pótolja az időszaki méhészeti tanfolyam, ahol a résztvevőket nagyszerűen be rendezett, minden kigondolható eszközzel felszerelt műhely várja és tanítja olyan méhészmester, mitt itt, Vá nyolós Sándor ur. Aki az Erdélyrészi Méhész-Egylet időszaki tanfolyamán résztvett, annak már nem kell a kaptár és a szükségesebb eszközök készítését magyarázzam, mert oly aprólékos, pontos gondossággal kaptárt csinálni és csinálni tanítani, mint ő, nagyon kevesen tudhatnak. Sokszor volt alkalmam elnézni munkáját, amint a durva, gyalulatlan deszkából tükörsima, milliméter pontossággal összevágó, szemgyönyörű, méhnek kellemesen fenséges látkást varázsolt. Vajha visszavezérelné az Ur közénk az északi hadszíntér dülő csatáiból, vajha megóvná nagyszerű munkás kezét a muszka golyók, srappellek záporától, szuronyok rohamától. Imánk kísérje, Isten keze óvja a harcmezőn diadalról diadalra őt!

A szakkönyveknek és lapoknak fent vázolt hézagai vonják maguk után azt, hogy sok méhészmester anyagi körülményei nem engedvén meg annak a kaptárnak, eszköznek kész állapotban való beszerzését, maga készíti el azokat, melyek kellő ismeretek híján nagyon primitív lesz s azzal a munka csak gyötrelm. Vannak, akik azért nem kezdenek méhészkedni, annak lelket gyönyörködtető, élvezetes, felemelő s amellet az erszényt is duzzasztó munkájához, mert úgy vannak méhészekről értesülve, hogy a méhes százakba, a kaptárok sok-sok 12 koronába, a felszerelés, eszközök ismét csak sok pénzbe kerülnek, hogy nem csak a háborúhoz, de a méhészethez is három dolog: »Pénz, pénz és pénz« kell.

Csalódás, méhésztársaim és csalódnak azon itagtársaim, akik a fent érintett anyagi okok miatt nem méhészkednek, mert egy házi műhely berendezésével, egy kis jóakarattal, kellő szorgalommal meg lehet szerezni a kézügyességet, majd a gyakorlatot — azután a gyakorlat teszi az embert mesterré s a legköltségesebb méhest, bármilyen kaptárt vagy eszközt is, alig egyharmad árból ki lehet állítani. Gondos méhész ugyanis maga készít mindent, amire szüksége van.

Ezért bátran sorakozzanak kibontott zászlónk alá, mindazok, kik kedvet éreznek a méhészkedéshez s kiket eddig bármi visszatartott attól.

Tanuljunk egyelőre a műhelyben, készítsük el a szükséges kaptárokat, eszközöket, méhest; azután népesítsük be azokat, tartsuk szem előtt a szaklapban írt méhésztársaink írásait, utasításait, tanácsait; mert mind figyelemreméltók, megszívlelendők azok, melyek hosszú méhészkedés eredményei s így méhészkedjünk, mely hasznot hoz nekünk, hasznot a szeretett hazánknak.

Mily szerszámok legyenek a műhelyünkben?

Csak a legszükségesebbeket veszem fel, sok lim-lomot ne tartsunk, az tetemes költséget igényel és munkánkban is akadályozni fog.

Vegyünk két darab kalapácsot, egyik nagyobb, másik kisebb, finomabb munkákhoz is használható legyen. Természetszerűleg nyél nélkül vesszük, nem annyira költségkimélés, mint inkább avégett, hogy nyelet készítve, kezünk munkához szokják, kézügyességünk fokozódjék. Egy drb. simító gyalut, egy drb. dupla gyalut, egy drb. eresztő dupla gyalut, egy drb. nut gyalut, egy drb. hornyoló gyalut, egy drb. szádoló gyalut, egy drb. furdancsot különböző furóbetétekkel, 1 drb. vízszintezőt, egy drb. harapófogót, egy drb. lapos fogót, egy drb. csipő fogót, egy drb. fűrész reszelőt, 2—3 drb. különböző finomságu és alakú fareszelőt, 2—3 drb. különböző szélességu vésőt, 2—3 drb. apró fogu, széles plattu fűrész, ezt megint ráma nélkül, melyeket magunk fogunk elkészíteni. Egy drb. enyv-

főző, háromlábú, nyeles, belül zománcozott edényt, egy drb. vinklit, egy méterest, egy drb. fűrész-nyitót, egy darab lapos köszörűkövet.

Ennyi szerszám teljesen elég minden munkánkhoz ennél több nem kell, de kevesebb sem elég. Ezek a szerszámok szépen rendben tartva, gondos használattal egy méhész életére valók.

Szerszámaink beszerzése után fogjunk munkához; nyelezzük meg kalapácsainkat és készítsük el a fűrészrámákat.

Tapasztalatom azt mondatja, hogy szerszám nyélnek legjobb a kalánfa, mely göcsmentes, szépen szálára hasad, könnyű megmunkálni, a fa maga is könnyű, mégis tartós, nehezen törik. Ilyen fát a fapiacon könnyű találni.

Vágunk a vásárolt kalánfából kalapácsunk sulyához képest 25—35 cm. hosszú darabot s annak vastagságához mérten, 2—4 darabba hasítjuk és zsebkéssel kalapácsunk nyélnyílásának megfelelő vastagságra faragjuk, úgy azonban, hogy a kalapácsba csak erőszakkal legyen beilleszthető. azután fareszelővel szépen simára, egész gömbölyűre, vagy laposra, esetleg hornyítás szegletesre reszeljük, hogy vége felé egyenletesen vastagodó legyen, végül üvegpapírral utána simítva első munkánk kész.

Fűrészrámához vágunk a kalánfából két darab 32—35 cm. hosszú, három cm. széles, két cm. vastag darabot s azt szép simára reszelve, leüvegpapirozzuk, egyik végét laposan leélezzük s ez éltől mért öt mm.-re a két cm.-es részén egy 1.5 cm.-es lyukat furunk furdancsunkkal, a másik végeket srégen levágva, ellenkező oldalon kis mélyedést vágunk a feszítő zsinegnek. A lyukakba kemény fából, bükk, de inkább tölgy 10 cm.-es csapot faragunk, melyből négy cm. a lyukba könnyen járjon, a csapnak a lyukba járó részét éles késsel markolatig ketté hasítjuk, a hasítással ellenkező oldalon a markolat közepén lyukat furunk, a fűrészlapot nyelveivel a csapokba helyezzük, a lyukon át szegét verünk, úgy, hogy a fűrészlapot is fogja, kifeszítjük és a két ráma közé, középre

félcolos meggyalult lécből álló, vagy villás csappal el-
látott feszítő lécet készítünk, végül a felső részén a be-
vágásra sodrott vékony zsineget 10—12-szer körülcsa-
varva megkötünk, ebbe egy cm. vastag, 1.5 cm. széles
18 cm. hosszú feszítőfát gyalulunk, melynek egyik végét a
zsineg kettéosztása után középre helyezve, másik végét
a zsineg körül forgatjuk, míg kellő feszes lesz és a fe-
szítő közélécce fektetjük. Ezzel a fűrészráma készen van,
lássuk most a fűrész-élesítését. A fűrésznyitóval a fűrész
fogait egyenletesen kissé megnyitjuk, úgy, hogy egyiket
jobbra, másikat balra hajlítjuk, azonban a fűrész két vé-
gén 5—5 cm. nyitatlan maradjon. Ha ezzel készen va-
gyunk, a fűrészreszelővel, melyet pontosan merőlegesen
fektetünk a fűrészre, végig minden egyes fogat 3—4-szer
megreszelünk.

Fenjük meg a gyaluk vasát és a vésőket. A gyaluból
a vasat úgy vesszük ki, hogy kalapácsunkkal a gyalú
hátsó részét ütjük. A köszörűkövet jól megnedvesítve, a
gyaluknak és vésőknek mindkét felét körbe simítjuk a
kőhöz, szárazra törölve a gyaluba visszahelyezzük.

Ezek elvégzése után következő találkozásunkkor ki-
próbáljuk szerszámainkat a gyalupad elkészítésén.

Hirschfeld Lajos.

Méhek a háboruban.

Sok mindenre képes a megszorult ember. Mikor saját
testi és szellemi erejének utolsó megfeszülését elégtelen-
nek látja ellensége erejével szemben, oly eszközökhöz fo-
lyamodik, melyeknek ezirányu céljáról nemhogy nem
is álmodik, hanem ha rendes viszonyok között arra gondol
vagy borzadály tölti el, vagy saját magát megszzé-
gyenkezve neveti ki.

Ilyen borzadály töltheti el, ha arra gondol, hogy sa-
ját házáat gyujtsa fel, keservesen összekuporgatott vagy-
nocszáját önkaratból semmisíti meg, csakhogy ezzel is
megtörhesse ellensége erejét.

A történelem sok olyan esetet említ fel, midőn az ellenségtől szorongatott nép saját városát gyujtotta fel, hogy az ellenségnek ne legyen pihenő helye s maga meg ezalatt elmenekült.

A hollandiak elvágták a tenger gátját s a hullámokat saját földjeikre bocsátották, hogy az ellenséges angol hadsereget előnyomulásában megakadályozzák s ezzel saját termőföldjeiket hosszú időre használhatatlanná tették.

Az ókorban *Pyrrhus* a rómaiak ellen a lucaniai csatában elefántokkal harcolt s miután a rómaiak ilyen állatot nem láttak, megfutottak tőlük s csak akkor hátorodtak meg, mikor egy római katona egy elefántot megölt.

A középkorban erős kutyák hátára előrenyuló lándzsát erősítettek, azonkívül csészébe szurkozott csepüt gyujtottak s úgy uszították az ellenségre. Az ujkor is használt ilyen eszközöket, pld.: a spanyolok a mexikói aztékekre vérebeket bocsátottak, — szorongatott helyzetükben — melyek a tulnyomó ellenségből sokat összemarcangoltak, a többit megfutamtították.

A népek különböző csatáiban csaknem mindig szerepe jutott a méheknek is. Ezen apró állatok sajgó fájdalmat okozó fullánkját nem egyszer használtatta az ember saját ellenségével szemben.

Eger várának hősi védelmében a fokokra felmászó törökökre méhkasokat dobáltak.

Brazília forradalmában a császári lovasság elé a magas fűbe egész sor méhkaszt állított a felkelő gyalogság s mikor az odaérkezett lovak a kasokat felrugták, a kitóduló méhek az egész lovas csapatot összezavarták, tönkretették. (Tudjuk, mily érzékeny a ló a méhszurás iránt.)

A mostani háboruban is — mint a lapokból olvassuk — a megszorult belgák végső kétségbeesésükben, a berohanó német gyalogság elé méhkasokat dobáltak, csak hogy a gyalogságban nem nagy kárt tettek, lévén a németek is méhészek.

Láthatjuk tehát, hogy a méhek nemcsak a békében

barátjai, hanem a háboruban is s amiként a békében szép hasznukat látjuk, ha gondosan és szakértelemmel kezeljük azokat, éppen úgy fiaskót vallunk velünk a háboruban, ha rosszul vagy rosszkor alkalmazzuk őket.

Tamássy.

Etessük-e a méheket cukorral?

Nagyon sok gondot ad a méhésznek a betelelés, különösen akkor, ha a nyári hordás silány volt s nincs a méheknek megfelelő mennyiségű télire való tápláléka. Ilyenkor drága pénzen kell beszerezniök a betelelésre szükséges mézet s bizony sokan megválnak méheiktől is, csak ne kelljen a mézért annyi pénzt kiadniok.

A földművelésügyi kormány igyekezett a multakban e nehézségen azzal könnyíteni, hogy olcsó denaturált cukor beszerezhetőségének kieszközölésével olcsó téli eledelről gondoskodott. Azonban, amint a tények beigazolták, jóindulata sokkal nagyobb kárt okozott, mert attól a méhek nagyrésze tavaszra vérhasban elpusztult.

Pedig lehet a méhekkel téli eleségül cukrot felhordatni, csak ne oldjuk azt fel teljesen. Cukordarabkákat vagy cukorlisztet *alig* megnedvesítve adjunk be a méheknek, azt mézzé feldolgozzák, elraktározzák s minden veszély nélkül kitelelnek vele.

Somogyi Pál.

Megjelent

Donáth Aladár m. kir. méhészeti szaktanár:

Természetesség a méhészetben

című könyve. A 200 nyomtatott oldalra terjedő és 60 ábrával illusztrált munka, mely az okszerű méhtenyésztés elméleti és gyakorlati ismereteit tárgyalja, úgy a **kezdő, mint a régi méhészek kezében nélkülözhetetlen kalauz.**

A szerző az ősi felfogásokkal szakít és megvilágítja a helyes utat, mely célhoz vezet. Főiránya gyakorlati, stílusa világos, könnyen érthető. E munkát a méhészközönség olyan érdeklődéssel fogadta, hogy remélhető a II-ik bővített kiadás is hamarosan napvilágot lát.

A **könyv ára 3 korona.** A 3 K könyvdíj és 50 fillér ajánlati- és postadíj bekülésével megrendelhető a szerzőnél: **Kolozsvár, Ferencz József-ut 81. szám.**

Ugyanítt rendelhető meg a jelenkor legjobb kaptára: a **zsilipes kaptár**, mellyel a rajt kiszállás nélkül elszedni lehet. **Ára 28 korona.**

Eladó kiépített keretek.

Eladók 400 drb. vegyes (here és munkás) építményü országos méretü keretet, drbját 30 fillérjével számítva. **Donáth Aladár.**

Néhai Bacskay Sámuel ref. esperes hagyatékából alábbi címen a következő művek rendelhetők meg:

Útmutatás a vereckzei kettős kap-

tárnál való méhészkedésre 80 fill. helyett 60 fill.

A méhészek hibái 50 fill. helyett 40 fill.

Az ár postabélyegekbén küldendő.

Bacskay Erzsébet Csap, (Ung vármegye).

Ócska, de jól használható **kaptárok**, **kasokat** olcsón **eladók.** Donáth Aladár Kolozsvár, Ferencz József-ut 81.

Örömsugár villan gondos méhész arcán,
Megtalálta végre! Évek hosszú során
Mit oly epedve várt. Kisérletli nyomán
Előállítja már — jó méhviaszból ám! —
Szállítja is folyton a „Ludwig”-mülépet
Ritzman Lajos méhész. Kérjen árjegyzéket, melyet franko küld szét s abból
[rendelje meg

Méhészetbe vágó s az összes jó cikket.

RITZMANN LAJOS
Ó. ér. (Bácska) Fő-utca 399. sz.